

Wij-zij-denken

Leren van mening verschillen

Welkom bij de EDUbox Wij-zij-denken!

In de samenleving komen groepen van mensen af en toe fel tegenover elkaar te staan door een meningsverschil. En dan kunnen de emoties hoog opslaan. Soms blijft dit vreedzaam, soms wordt het giftig. Maar wanneer wordt zo'n tegenstelling dan gevaarlijk? En wat kan je daaraan doen? Met deze EDUbox kom je dat allemaal te weten.

Veel succes!

Deze EDUbox is mogelijk gemaakt door

01

Groepen en verhalen

1. Ik in groep

Heb jij al eens nagedacht over deze vraag: **tot welke groepen behoor jij allemaal?** Met een groep bedoelen we een verzameling mensen die allemaal iets gemeenschappelijks hebben.

Zo zit je bijvoorbeeld in klas 2B of het 4e jaar Bedrijfswetenschappen. Of je behoort tot de familie Demba of de familie Terryn. Of je zit bij de Antwerpenaren, de West-Vlamingen, de Walen, de Vlamingen, de Belgen, de moslims, de christenen, de joden, de vrijzinnigen, de Genk-supporters, de bikers, de surfers, de chiro, de scouts, ...

Iedereen maakt dus deel uit van een heleboel groepen. En net zoals bij een taart zijn sommige stukken groter dan andere: **je vindt de ene groep al belangrijker dan de andere.** De belangrijkste zijn meestal de groepen waarop je trots bent als ze succesvol zijn, of de groepen die je verdedigt als iemand ze aanvalt.

Opdracht

- ☐ Breng nu zelf in kaart tot welke groepen jij behoort.
- ☐ **Teken** een ronde taart op een blad papier.
- ☐ **Lijst alle groepen op** waar je toe behoort.
- ☐ Geef **elke groep** een stukje van je taart. Kies een **groter stuk taart voor een groep die jij belangrijk vindt** en een kleiner stuk voor een minder belangrijke groep.

Tip

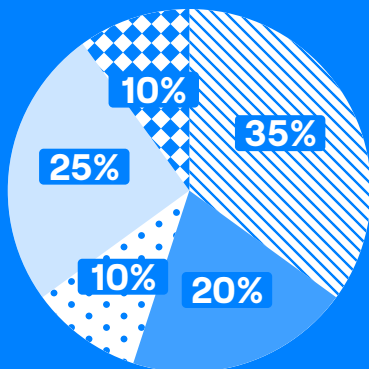
Op de volgende fiches vind je enkele voorbeeldtaarten die je kunnen inspireren.

Chris Sugira

Redacteur
NWS.NWS.NWS

Familie: 35%

Mijn familie en ik zijn vluchtelingen van de eerste generatie uit Rwanda. Via vrienden en onderwijs heb ik de Vlaamse waarden meegekregen, maar mijn ouders hebben me ook de Rwandese waarden meegegeven. Samenhorigheid, familie, muziek en religie zijn daar enkele van. Ze liggen me nauw aan het hart.

Cultuursector: 20%

Ik ben organisator en dj in de cultuursector, meer bepaald in de hiphopscene. Muziek en ondernemen zijn twee zaken waar ik veel voldoening uithaal. Ook het sociale aspect vind ik belangrijk.

Media: 10%

Bij MNM mag ik artiesten uitnodigen voor het programma MNM R&Beats. Ik probeer mijn stempel te drukken door jonge artiesten binnen de hiphopscene hun

moment te geven. Voor NMS.NWS. NWS maak ik de rubriek Economie In 't Kort, over geld en economie.

De groep 92: 25%

92 komt van 9200. Dat is de postcode van Dendermonde, de plaats waar ik 14 jaar lang heb gewoond. Dendermonde betekent heel veel voor me. Het is de plek waar ik een groot deel van mijn jeugd heb doorgebracht en waar veel vrienden en familieleden wonen.

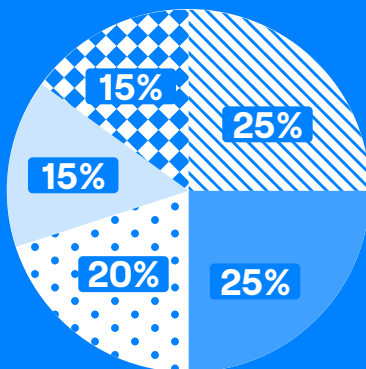
Financiële wereld: 10%

Ik ben bankier en werk op de afdeling die zich bezighoudt met de financiële markten. Met de financiële wereld ben ik dus elke dag bezig. Ik vind het bijzonder interessant om een blik achter de schermen te krijgen van hoe de zaken lopen.

Aurélie Boffé

Journalist VRT NWS

Journalist: 25%

Ze zeggen vaak dat je je niet mag identificeren met je job, maar dat doe ik wel. Mijn job als journalist en podcastmaker past helemaal bij wie ik ben: eeuwig nieuwsgierig en geïnteresseerd in mensen.

Artiest: 25%

Zodra ik thuiskom, laat ik de journalist buiten en komt de artiest piepen. Op mijn vrije momenten maak ik muziek en ben ik fotografe. Kunst is mijn grote uitlaatklep en mijn favoriete vrijetijdsbesteding. In het weekend ga ik graag naar tentoonstellingen en concerten.

Talenknobbel: 20%

Mijn passie voor talen krijgt een groot stuk van mijn taart. Ik ben in het Frans en het Nederlands opgegroeid en ik geloof dat dat mijn brein heeft "voorgeprogrammeerd" om veel talen te kunnen leren. Ik vind het supercool om met mensen

over de hele wereld te kunnen communiceren. Dat motiveert me om nu aan een 6e taal te beginnen. Leve Duolingo!

Vrouw: 15%

Ik identificeer mij als vrouw en dat heeft een grote impact op wie ik ben. Vrouwen moeten vaak harder vechten om hun plaats op te eisen in de maatschappij. Dat heeft me op jonge leeftijd al assertief en luid gemaakt. Ik omschrijf mezelf als feminist en vind het belangrijk om ongelijkheid op allerlei vlakken aan te kaarten.

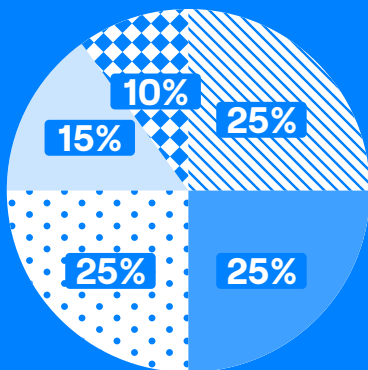
Brusselaar: 15%

Als kind ben ik opgegroeid in de groene rand van Brussel. Daarna ben ik in de stad terechtgekomen om te studeren en ben ik in Brussel blijven plakken. Ik voel me helemaal thuis in deze gekke, gevarieerde stad waar zoveel verschillende culturen door elkaar wonen.

Kawtar Ehlalouch

Presentatrice MNM

🇲🇦 Marokkaans: 25 %

Mijn roots liggen in Marokko, maar ik ben uiteraard in België opgegroeid. Beide stukjes zijn voor mij even belangrijk.

🇧🇪 Belg: 25 %

Mijn roots liggen in Marokko, maar ik ben uiteraard in België opgegroeid. Beide stukjes zijn voor mij even belangrijk

🕌 Moslim: 25 %

Ik ben opgevoed als moslim en dat blijf ik heel belangrijk vinden.

🎵 Popcultuur: 15 %

Ik ben dagelijks bezig met muziek en popcultuur, gedeeltelijk door mijn job bij MNM. Maar ook omdat ik het zelf tof vind om te volgen. Dit krijgt dus uiteraard ook een groot stukje in mijn taart.

👗 Mode: 10 %

Ik ben graag bezig met mode. Daar ben ik altijd al in geïnteresseerd geweest. Ik tekende vroeger zelf outfits en kleren. Ik zou het heel leuk vinden om daar later nog iets mee te doen.

2. Ik en mijn sociale identiteit

Daarnet heb je met de taart **je sociale identiteit** in kaart gebracht. Je sociale identiteit is dus het beeld dat jijzelf en de anderen van jou hebben, op basis van de groepen waar je bij hoort.

Dat die groepen belangrijk zijn bij ons beeld van iemand, kan geen kwaad! Zolang je deze twee dingen maar niet vergeet:

1. Je taart bestaat uit veel verschillende stukken. Soms word jij teruggebracht tot maar één van die stukjes. Dat beeld klopt dan niet meer met wie je echt bent. **Iedereen is meerlagig.**
2. Je taart zal doorheen je leven **steeds veranderen**. Als je de oefening binnen een jaar opnieuw doet, ziet je taart er waarschijnlijk al een beetje anders uit.

3. Ik in de wereld

Iedereen maakt dingen mee en vertelt daarover aan anderen. Zo komt het dat in elke groep waar je deel van uitmaakt, **allerlei verhalen verteld worden**. Die verhalen bepalen mee hoe je naar jezelf kijkt, hoe je naar andere mensen kijkt én naar de wereld rondom jou.

Mensen die uit andere groepen komen, kennen dus andere verhalen. Zo komt het dat verschillende mensen dezelfde gebeurtenis soms op een heel andere manier beleven. Hoe iemand een gebeurtenis ervaart, noemen we **perceptie**. Die perceptie wordt bepaald door **je sociale identiteit** (of je taart van zonet) en door **het perspectief**. Met perspectief bedoelen we: met welk stukje taart kijk je naar die gebeurtenis?

Voorbeeld

Je bent op wandel met je beste vriend. Plots loopt er een blaffende hond op jullie af. Jij staat te zweten en je durft je niet meer te verroeren, terwijl je vriend enthousiast reageert en de hond begint te strelen.

Wat heeft dit te maken met je sociale identiteit?
Wat denk jij?

Video

Bekijk nu de volgende video.

Experten Marjan Verplancke en Maarten Van Alstein leggen uit hoe de verhalen van jouw groepen je sociale identiteit beïnvloeden.

02

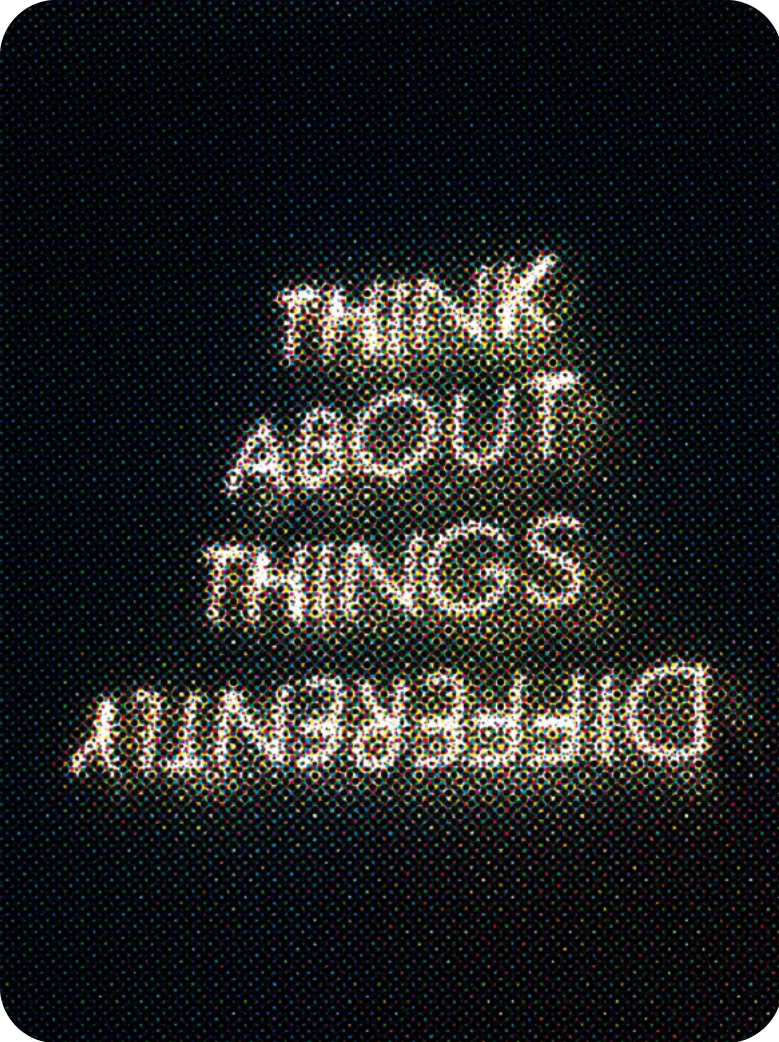
Hoe ontstaat wij-zij-denken?

1. Conflict en wij-zij-denken

De groepen waartoe je behoort, bepalen mee **jouw blik op de wereld** of jouw perspectief. Wanneer mensen samenkomen, bijvoorbeeld in een klas of in een samenleving, komen verschillende perspectieven bij elkaar. Als er geluisterd wordt naar die verschillende perspectieven, is er **meerstemmigheid**. Toch gebeurt het ook wel dat perspectieven botsen.

Hoe komt dit? Wanneer een groep ontstaat, zet dit heel wat in beweging. Zowel **binnen de groep als tussen groepen onderling** kunnen verschillende dingen gebeuren:

THINK
ABOUT
THINGS

Deze dingen kunnen leiden tot spanning en conflict. Als groepen mensen heel fel tegenover elkaar komen te staan, spreken we van **wij-zij-denken of polarisatie**. Dat laatste woord hoor je tegenwoordig wel vaker opduiken.

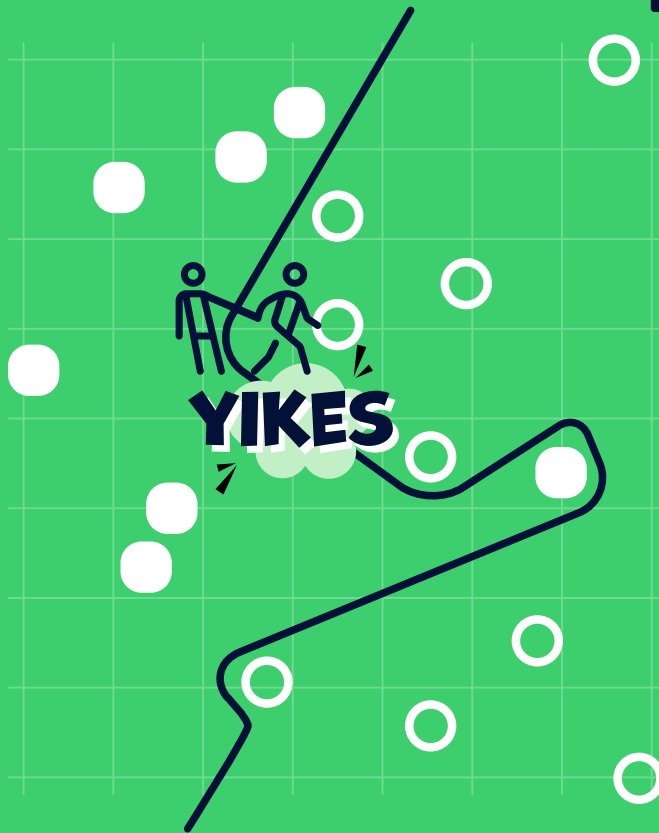
Maar wat is polarisatie dan precies? Dat leggen we je op de volgende fiches uit aan de hand van **4 dingen die je over polarisatie moet weten**.

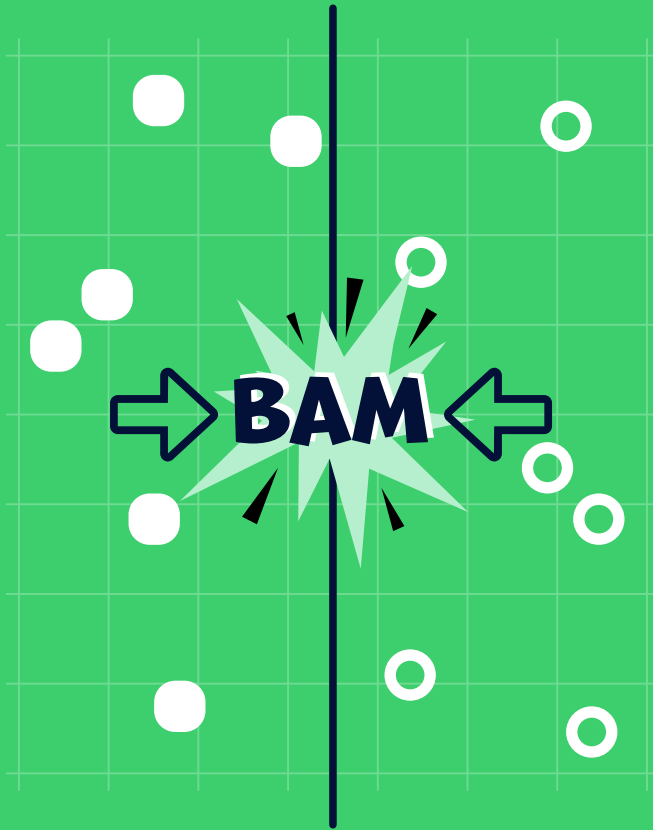

Breuklijnen

Groepen zetten zich af **tegenover elkaar langs allerlei lijnen**. Zo kan een meningsverschil of een politiek standpunt zorgen voor een breuk tussen groepen.

Maar ook sport, religie, afkomst en cultuur kunnen groepen uit elkaar drijven. Zelfs een beroep (burger tegenover politie) of woonplaats (stad tegenover platteland) kunnen dat.

Tegenpolen

Bij polarisatie staan twee polen tegenover elkaar: **'wij' tegen 'zij'**. Aan die polen worden **eigenschappen** gegeven: al wie in onze groep zit is goed, al wie in de andere groep zit is minder goed.

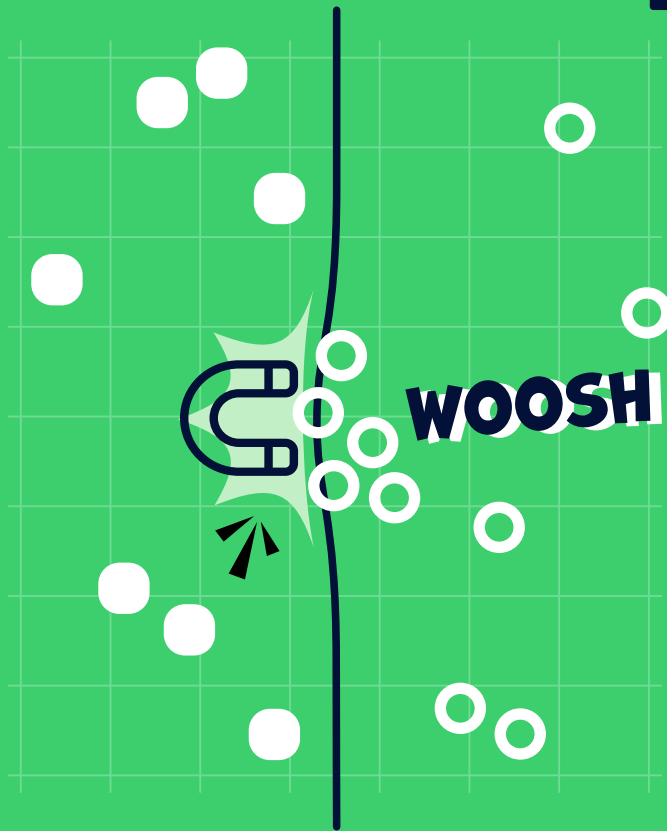
Van het onderscheid tussen 'de racistische Vlaming' en 'de luie Waal' heb je waarschijnlijk al gehoord. Dit soort uitspraken wakkert de polarisatie aan. Er zijn altijd wel een paar **luide roepers** die zo'n uitspraken doen om anderen aan hun kant te krijgen.

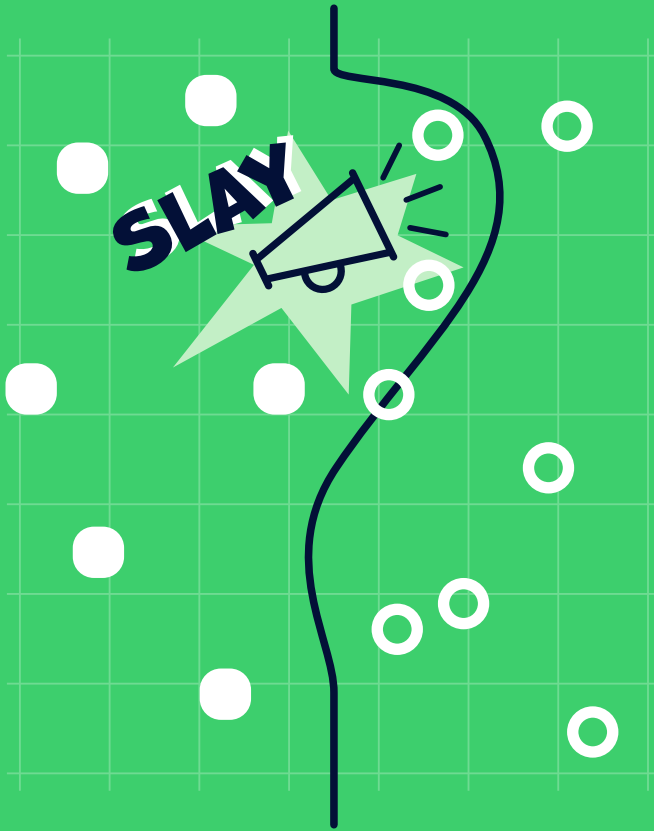
Kamp kiezen is verleidelijk

Je wordt **snel meegesleept in polarisatie**, soms zonder het zelf te beseffen.

De roepers spelen in op emoties die je zelf ook voelt. Het is dan ook **verleidelijk** om in één van de kampen te gaan staan: je stem wordt gehoord en het geeft je een duidelijke identiteit.

Hoe meer mensen een kamp kiezen en zich uitspreken voor één van beide polen, hoe moeilijker het wordt om zelf in het midden te blijven staan.

Ook positief

Polarisatie is niet altijd slecht.

Toen activisten opkwamen voor het stemrecht voor vrouwen, was er ook veel spanning tussen 'voor' en 'tegen'.

Dat zie je vandaag ook bij organisaties die strijden tegen racisme of opkomen voor dierenrechten. Activisten polariseren om een debat in gang te zetten en om iedereen te dwingen een standpunt in te nemen. Ze zijn een motor **van sociale vernieuwing of vooruitgang.**

1

Breuklijnen

YIKES

2

Tegenpolen

BAM

3

Kamp kiezen is verleidelijk

WOOSH

4

Ook positief

SLAY

2. Wanneer wordt wij-zij-denken gevaarlijk?

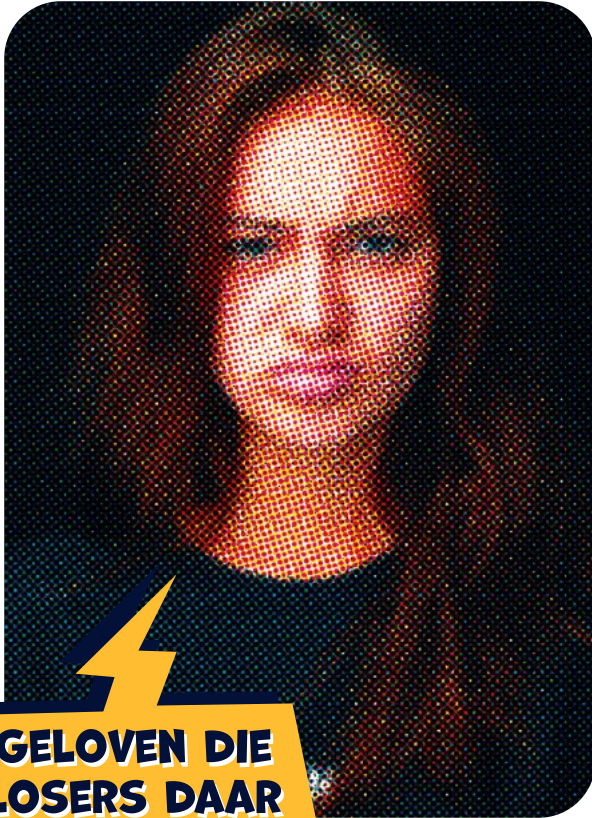
Groepen van mensen komen soms fel tegenover elkaar te staan. Dat kan nodig zijn om sociale verandering mogelijk te maken. Maar soms wordt wij-zij-denken zo heftig dat **mensen niet meer kunnen samenleven**. Wanneer wordt polarisatie gevaarlijk?

Dat tonen we aan de hand van een **voorbeeld**. Voor een tv-programma in Nederland werden 2 groepen van 6 mensen in aparte delen van een gebouw gezet. De makers stuurden hun gedrag met opdrachten, gebaseerd op een wetenschappelijk experiment.

Video

Bekijk nu de volgende video. In deze samenvatting van het programma krijg je te zien waartoe de 2 groepen in staat zijn.

**GELOVEN DIE
LOSERS DAAR
NU ECHT IN?!**

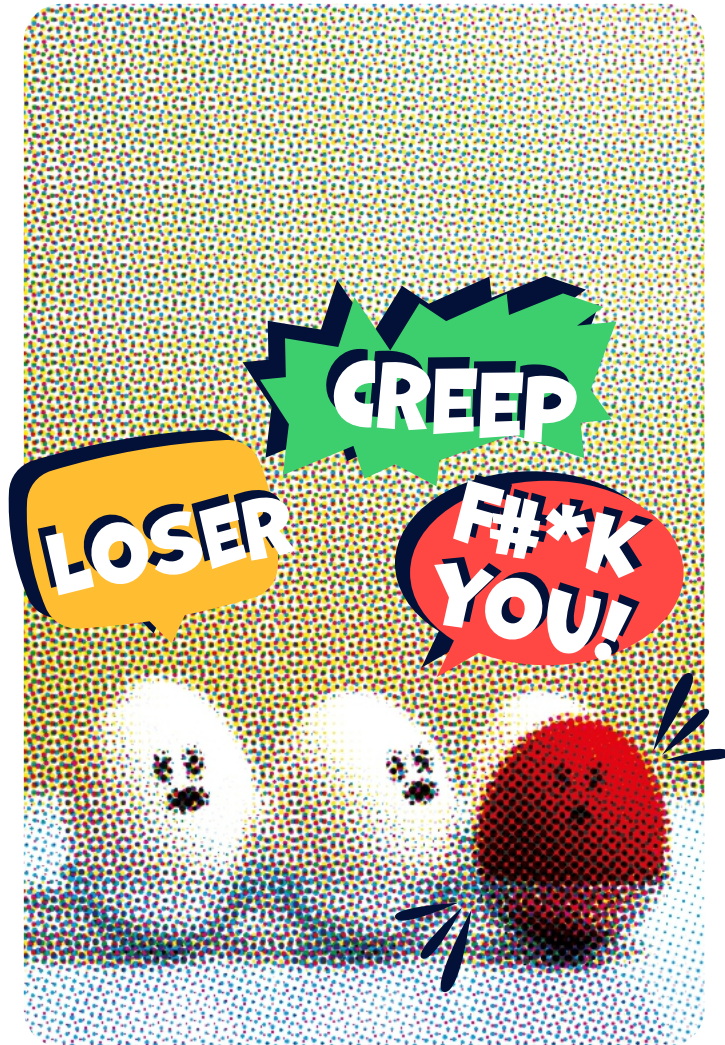
In sommige gevallen kan de energie tussen groepen dus ook **leiden tot vijandigheid en geweld**. Eigenlijk is groepsidentiteit zoals een vuurtje: je kan je er lekker aan warmen. Maar als het vuur te hoog opblaait, kan het ook gevaarlijk en schadelijk worden.

Polarisatie wordt gevaarlijk wanneer de 'wij'-groep en 'zij'-groep niet meer over het onderwerp praten, maar enkel nog over hoe vreselijk 'zij' zijn. De discussie wordt zo hevig dat **'zij' vijanden zijn geworden met wie we niets meer te maken willen hebben**. We beginnen te schelden, te beledigen en gebruiken soms zelfs geweld. Dat gebeurt niet alleen tijdens experimenten, maar ook bij gesprekken in levenden lijve. Ook online kan vijandigheid ontstaan.

Opdracht

Neem je taart er nog eens bij. **Bespreek nu in groep de volgende vragen.**

1. Voel jij je ooit beledigd of aangevallen om een bepaald stukje taart? Hoe komt dat dan?
2. Waar liggen de grenzen voor jou? Wat kan je wel en niet zeggen of doen?

Grenzen bewaken

Veel meningen mogen geuit worden: iedereen mag zijn gedacht zeggen en anderen mogen dat tegenspreken. Die ruimte om meningen te delen blijft best zo groot mogelijk. Toch zijn er een **aantal grenzen die we moeten bewaken**. Haatspraak, laster, racisme en aanzetten tot geweld zijn volgens de wet strafbaar.

Ook in een gesprek zijn spelregels dus belangrijk. Vergelijk het met voetbal: elke wedstrijd is een felle strijd tussen tegenstrevers. Maar wie de regels overtreedt, krijgt een gele of een rode kaart. Het spel kan maar echt gespeeld worden als iedereen zich aan de regels houdt.

Hoe reageer je op haatspraak?

Al eens iemand “Alle moslims zijn terroristen”, “Alle Vlamingen zijn racisten” of “Vuile homo, neem een pil!” horen zeggen? Zulke veralgemenende en beledigende uitspraken noemen we **haatspraak**. Wat kan je dan doen?

Laat weten dat je het er **niet mee eens** bent.

Verbeter foute informatie.

Toon **solidariteit** door slachtoffers die je kent te laten weten dat je het grof vindt.

Durf berichten te **verwijderen** of **rapporteer** ze.

Durf vragen waarom iemand zo iets zegt.

Stel grenzen. Spreek uit dat bepaald taalgebruik niet oké is.

3. Verspreiding

Als polarisatie gevaarlijk kan zijn, waarom krijgen we online dan zoveel polariserende berichten te zien? Veel heeft te maken met **de manier waarop sociale media en onlineplatformen werken**.

- ☐ **Algoritmes** bepalen wat jij te zien krijgt op sociale media. Die algoritmes proberen zelf in te schatten **welke berichten populair zijn**, zodat ze die aan meer mensen kunnen laten zien. Vaak zijn dat de berichten die veel reacties uitlokken. En omdat polariserende berichten **veel hevige emoties uitlokken**, zowel positief als negatief, verspreiden ze zich snel.
- ☐ Soms lijkt het alsof alle filmpjes over een bepaald onderwerp hetzelfde zeggen. Dit komt doordat **videoplatformen** jou niet de juiste info willen geven, maar wel **zo lang mogelijk willen laten kijken**. De algoritmes suggereren dan filmpjes die net iets langer duren of net iets spectaculairder zijn. Zodra je eenmaal hebt doorgeklikt op een filmpje, blijft het platform jou bestoken met gelijkaardige video's.

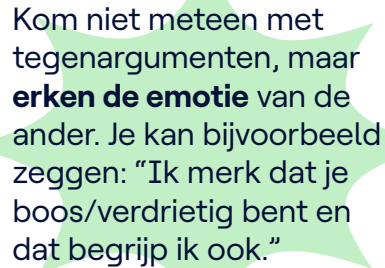

Polariserende filmpjes en artikels krijgen dus **veel likes en views**. Deze berichten mogen zich ook verspreiden, zolang hun boodschap maar binnen de grenzen van de wet blijft.

Maar als je **een extreme uitspraak** tegenkomt, hoe kan je daar dan best op reageren? Op de volgende fiche vind je enkele tips.

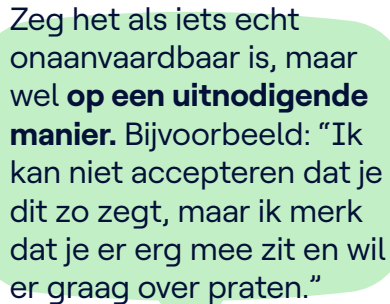
Gebruik een **ik-boodschap**: “Ik heb het moeilijk met wat je nu zegt ...”

Kom niet meteen met tegenargumenten, maar **erken de emotie** van de ander. Je kan bijvoorbeeld zeggen: “Ik merk dat je boos/verdrietig bent en dat begrijp ik ook.”

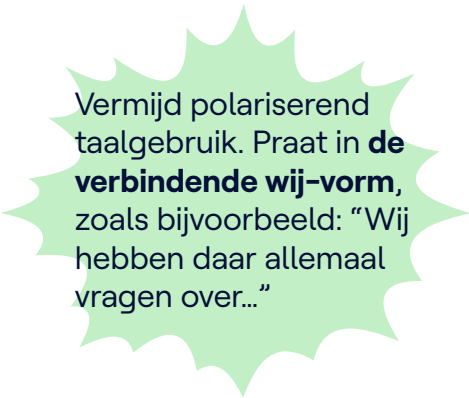
Steun de slachtoffers van de extreme uitspraak met woorden of een knuffel. Zo voelen zij dat je het niet eens bent met wat gezegd werd.

Zeg het als iets echt onaanvaardbaar is, maar wel **op een uitnodigende manier**. Bijvoorbeeld: “Ik kan niet accepteren dat je dit zo zegt, maar ik merk dat je er erg mee zit en wil er graag over praten.”

Dé waarheid bestaat niet. Geef toe dat je zelf ook enkel **vanuit je eigen perspectief** kan spreken.

Vermijd polariserend taalgebruik. Praat in **de verbindende wij-vorm**, zoals bijvoorbeeld: “Wij hebben daar allemaal vragen over...”

4. Wat kan je doen bij gevaarlijk wij-zij-denken?

Het kan zijn dat een discussie feller wordt of dat de tegenstellingen hoog oplopen, maar dat is niet noodzakelijk gevaarlijk. Er moet **altijd ruimte blijven voor discussie** en kritische stemmen. Voor moeilijke onderwerpen geldt dit nog meer: het is net superbelangrijk dat je erover blijft praten en je elkaar ook probeert te begrijpen.

Video

Bekijk nu de volgende KLAAR-video.

Criminoloog en historicus Christophe Busch vat nog eens samen wat polarisatie is en legt uit wat je tegen gevaarlijke polarisatie kan doen.

Gevaarlijke vormen van polarisatie vermijden is belangrijk, want die maken samenwerken of samenleven in de klas en daarbuiten moeilijk. Maar wat kan je doen als je een gepolariseerde situatie wil kalmeren? Enkele tips:

Leer gevaarlijke polarisatie herkennen: twee extreme polen staan tegenover elkaar, de ene groep luistert niet naar de andere, ze zien elkaar als vijanden en de groep in het midden wordt steeds kleiner, want iedereen ervaart druk om een kant te kiezen.

Concentreer je **niet op de luide roepers**. Zij willen de polarisatie meestal in stand houden.

Kijk eens wie eerder stil blijft. Ga met hen praten. Hoe kijken zij naar wat er gebeurt? Wat hebben zij nodig om ondanks de meningsverschillen tot een veilige, schone, fijne omgeving te komen?

Ga op zoek naar **een 'wij' die de polen overstijgt**. Misschien delen de tegenpolen wel eenzelfde hobby of eenzelfde wijk? Verplaats de aandacht naar iets gemeenschappelijks.

PEACE!

Conclusie

Van mening verschillen en een andere visie op de wereld hebben, hoort bij het leven. Conflicten zijn dus heel normaal als we met elkaar samenleven. Het is **vooral onze taak om ze rustig en vreedzaam aan te pakken**. Dat kan, zolang we dezelfde spelregels gebruiken en enkele kernwaarden behouden. Als een samenleving verschillende meningen naast elkaar laat bestaan, wordt ze daar zelfs rijker door.

Maar het vraagt best wat oefening om dat goed te doen. In deel 3 gaan we jou daarbij helpen.

Benieuwd?

Duw je neus dan maar in het volgende hoofdstuk!

03

Aan de slag

Samen door één deur

Over sommige thema's verschillen we van mening. Daar is niets mis mee, zolang we elkaars mening maar respecteren. Om te leren van mening te verschillen, stappen we allemaal samen door één deur een **debatkamer** binnen. Daar zullen we deelnemen aan een **rollenspel**, waarin we debatteren over allerlei onderwerpen. Je neemt een standpunt in en daarin mag je zo ver gaan als je wil.

Er is één voorwaarde: we moeten ook **samen weer door dezelfde deur naar buiten**. We mogen elkaar niet als vijanden gaan zien!

Video

Bekijk nu de volgende video.

Hoe dat er precies uitziet, tonen enkele jongeren die debatteren over de vraag 'Wat met Zwarte Piet?'

Nu is het aan jullie!

Zoals in de video gaan jullie zo dadelijk in grotere groepen discussiëren over boeiende thema's. In elk debat zijn er **debaters en spectators**. De debaters zullen het debat voeren, de spectators kijken langs de zijlijn toe en nemen nadien een standpunt in.

Maar vooraleer jullie samen door de deur de ruimte binnenstappen, is het belangrijk om **enkele afspraken** te maken.

- ☐ Val nooit iemand persoonlijk aan, maar blijf bij het onderwerp.
- ☐ Laat elkaar uitspreken.
- ☐ Blijf beleefd en respectvol.
- ☐ Blijf de mens achter de tegenstander zien.
- ☐ Ga emoties niet uit de weg, probeer ze in woorden te uiten.

Opdracht

Op de volgende fiches vinden jullie **8 thema's** waarover jullie kunnen debatteren. Spreek met jullie leerkracht af welke discussie jullie zullen voeren. De leerkracht wordt de moderator van het debat. In elk debat doorlopen jullie **5 rondes**:

1. Standpuntenronde
2. Argumentenronde
3. Beslissingsronde
4. Conclusieronde
5. Slot

Afspraken accepteren

- ☐ Volstaan de **afspraken** van daarnet? Of ontbreekt er nog iets? Vul de afspraken in groep aan als je dat nodig vindt.
- ☐ Nadien geeft **iedereen zijn akkoord** door bijvoorbeeld zijn duim omhoog te steken.

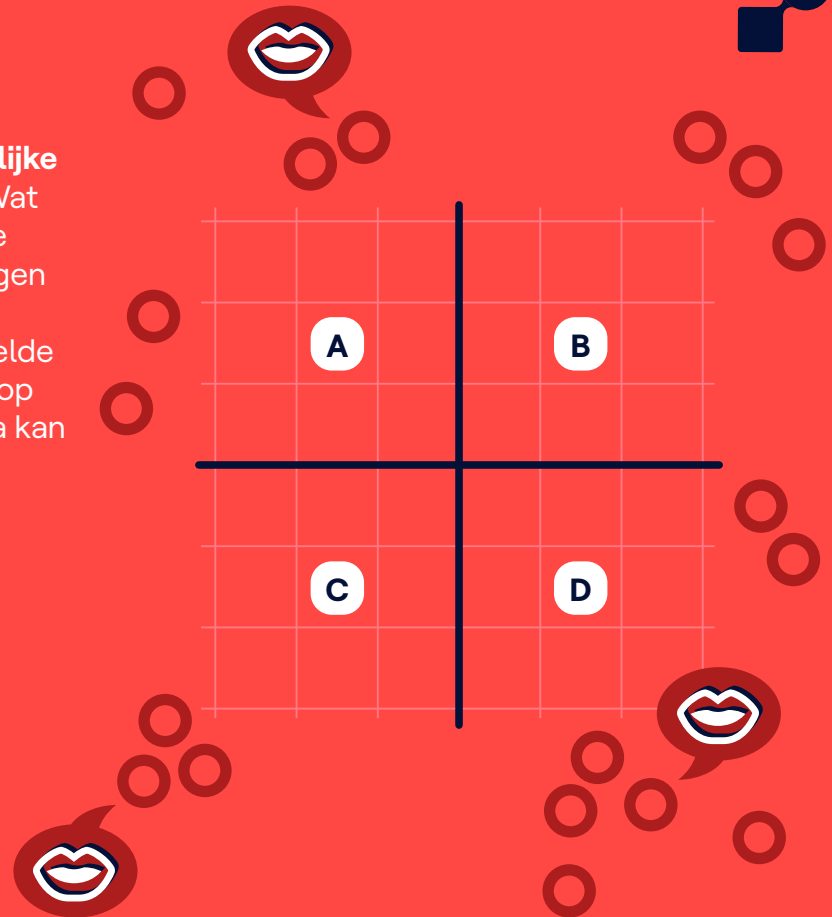
Inleiding

- ☐ Ga naar het gekozen thema.
- ☐ Bekijk met de hele groep **het introductiefilmpje over het thema** door de QR-code aan te klikken of te scannen.

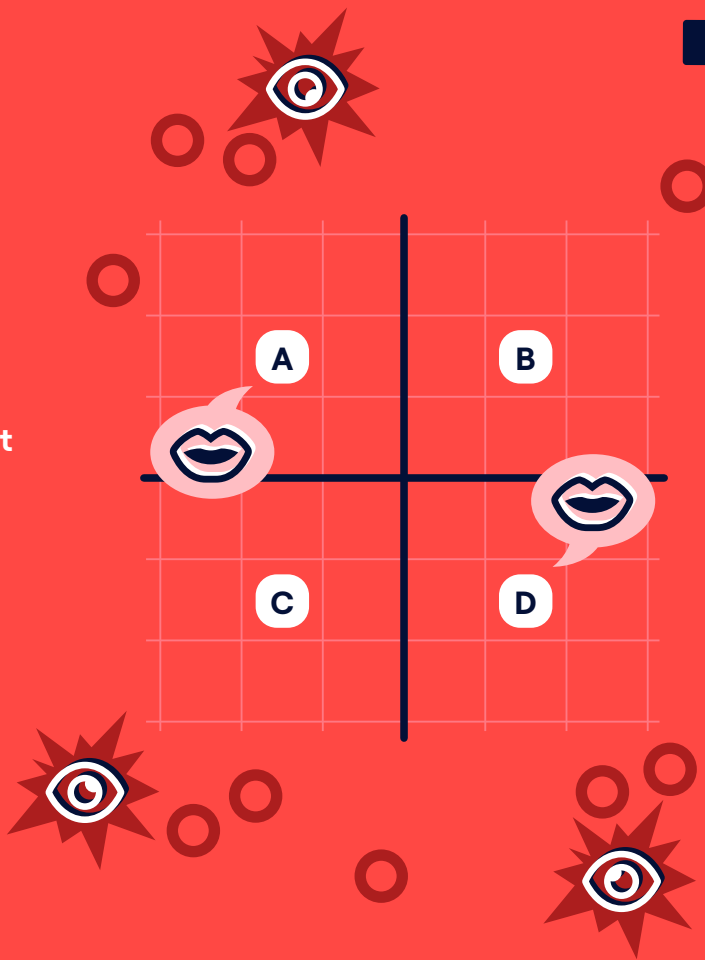
Standpuntenronde

- ☐ Ga eerst **samen op zoek naar mogelijke standpunten** over het onderwerp. Wat zijn de verschillende meningen in de groep? En kan je nog andere meningen bedenken?
- ☐ Bespreek nadien of je alle voorgestelde meningen onder de 4 standpunten op de **standpuntenkaart** van het thema kan onderbrengen.

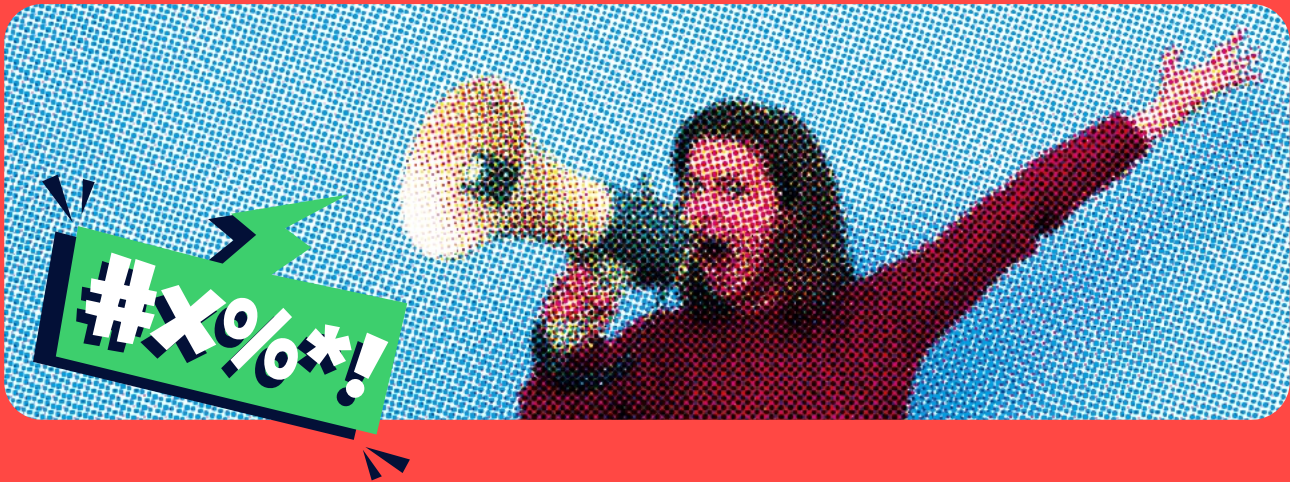
Argumentenronde

- ☐ Het **rollenspel** start. Uit de groep worden **4 debaters** gekozen. De **spectators** volgen het debat langs de zijlijn.
- ☐ De debaters kiezen **elk een standpunt** van de standpuntenkaart. Dit hoeft niet hun eigen standpunt te zijn.
- ☐ Elke debater geeft **minstens 1 argument** om zijn standpunt te verdedigen. De **argumentenkaart** van het thema kan hen daarbij helpen. De **hulpzinnen** hierna kunnen inspiratie geven om een argument mee te beginnen.
- ☐ Nadien nemen de debaters **een ander standpunt** in en geven opnieuw minstens 1 argument om dat standpunt te verdedigen.
- ☐ Aan het eind **vatten de spectators de argumenten nog eens samen**.

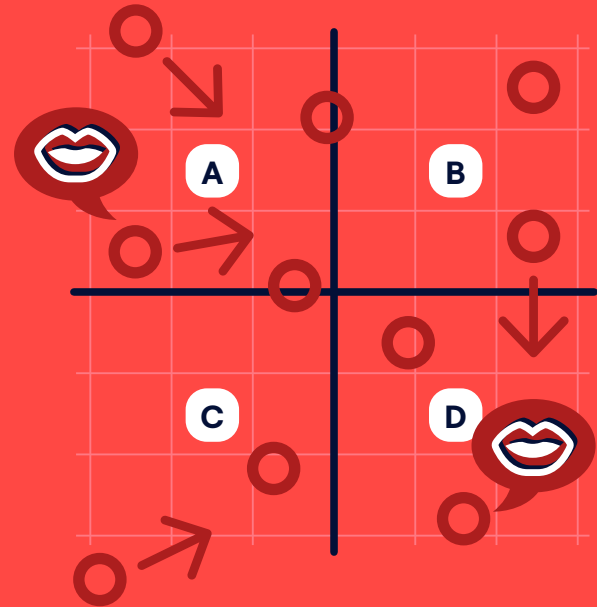
Hulpzinnen om je argument mee te beginnen

- ☐ "Ik heb het gevoel dat je niet naar mij hebt geluisterd, ..."
- ☐ "Ik wil inpikken op wat je zegt, ..."
- ☐ "Ik denk dat je mij verkeerd hebt begrepen, want ..."
- ☐ "Ik zou graag het volgende willen aanhalen ..."
- ☐ "Ik kan me voor een stuk vinden in wat jij zegt, maar wil toch wel nuanceren ..."
- ☐ "Sta me toe het hier helemaal oneens mee te zijn ..."
- ☐ "Vanuit mijn ervaring zie ik dit toch wel anders ..."

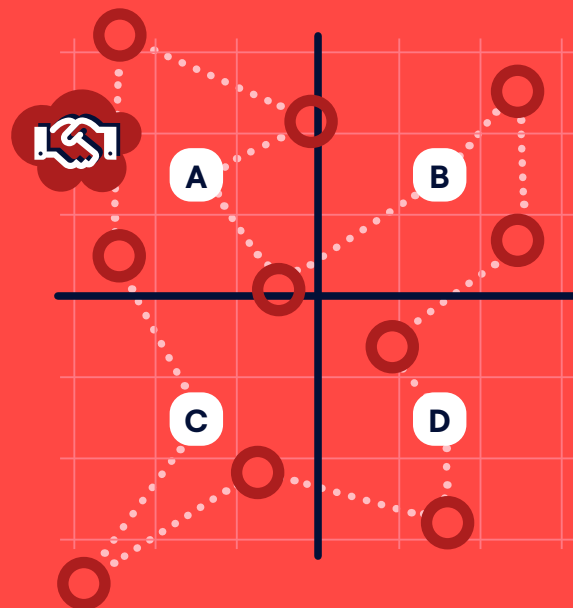
Beslissingsronde

- ☐ De spectators nemen nu een standpunt in. Ze mogen ook op de assen tussen de debaters gaan staan of zelfs in het midden.
- ☐ Ze leggen wel uit welk **argument** hen overtuigd heeft.

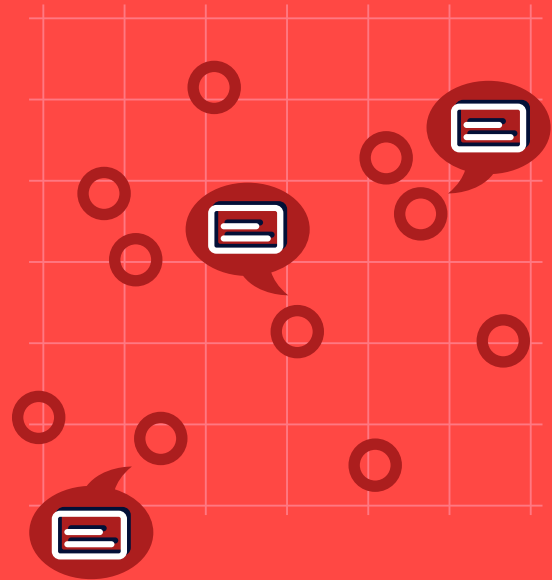
Conclusieronde

- ☐ Zoek nu naar **gemeenschappelijke zorgen of behoeften**. Waar zijn jullie ongerust over? Of wat hebben jullie nodig om dit gesprek goed te laten eindigen?
- ☐ Bespreek of er **een oplossing** te vinden is die goed zou zijn voor alle partijen.
- ☐ **Let op:** een oplossing wil niet zeggen dat iedereen het eens is. Je kan ofwel overeenkomen, ofwel een compromis sluiten, ofwel eindigen met een meningsverschil. Ook dat is oké! Het gesprek heeft dan zeker geholpen om elkaar beter te begrijpen.
- ☐ **Wat is jullie conclusie?**

Slot

- ☐ Lees nu met de hele groep het **slotwoord** van het gekozen thema.

Aan de slag

- ☐ Open de website op je computer of een groot scherm.
- ☐ Beslis nu **met de hele groep** over welk thema je de debatoefening 'Samen door één deur' zal doen.

Scan de QR-code of gebruik deze link:
nws.vrt.be/EDUbox-wij-zij-denken-thema

04

Meer weten

**Wil je na het doornemen van deze EDUbox nog meer weten over wij-zij-denken?
In dit deel krijg je nog heel wat links waar je terecht kunt voor extra informatie!**

VRT NWS KLAAR

KLAAR is een project van VRT NWS. KLAAR biedt wekelijks video's aan met duiding bij het nieuws op maat van jongeren. KLAAR zorgt ervoor dat een ingewikkeld of gevoelig onderwerp op een duidelijke manier wordt uitgelegd.

- ☐ Er is onder meer een KLAAR over de vrijheid van meningsuiting:
[vrt.be/vrtnws/nl/2019/11/20/mag-je-zomaar-alles-zeggen](https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/11/20/mag-je-zomaar-alles-zeggen)
- ☐ En een KLAAR over de botsing tussen de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienstsbeleving:
[vrt.be/vrtnws/nl/2020/11/25/religie-vrije-meningsuiting](https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/11/25/religie-vrije-meningsuiting)

VRT-programma's

Programma's die je een inkijk kunnen geven in het leven en de gedachten van mensen die je misschien niet in het echt tegenkomt, zijn **Labels**, **De klas**, **Durf te vragen** en **De onfatsoenlijken**. Je vindt al deze programma's op Het Archief voor Onderwijs: onderwijs.hetarchief.be

Omgaan met online haat

De online wereld is leuk, maar er wordt ook veel met haat gestrooid. Het is niet zo gemakkelijk om daar mee om te gaan. Op volgende links vind je alvast enkele tips:

- ☐ Achtergrondinformatie over (online) haat en 5 keuzes die je kan maken als je erop wil reageren:
alternarratief.mediawijs.be
- ☐ Een playlist met korte video's:
youtube.com/playlist?list=PL34y9m83ON1abf-ibBvvqSz5MUeHFTojk

Debat in de klas

Je hebt met deze EDUbox geleerd hoe je een debat moet voeren waarin tegengestelde meningen aan bod komen. Ben je nog op zoek naar een geheugensteuntje om dat opnieuw te doen? Dan vind je op de website van Klasse nog enkele tips:
klasse.be/178802/debat-klas-tips-ruben-mersch

Theirtube

Wil je weten hoe de startpagina van een klimaatontkenner eruit ziet op YouTube? Of die van iemand met linkse politieke standpunten? **TheirTube** heeft van 6 profielen een 'typische' startpagina gemaakt. Herken jij jezelf in één van de profielen?

[theirtube](https://theirtube.nl/)

Bezoek Kazerne Dossin

Kazerne Dossin in Mechelen is een memoriaal, museum en documentatiecentrum over de holocaust en mensenrechten. Deze plek werd tijdens de Tweede Wereldoorlog door de nazi's gebruikt als verzamelkamp voor Joden, Roma en Sinti. In de vaste en tijdelijke **tentoonstelling** of via de **museumapp What's New** leer je over stereotypen en vooroordelen, propaganda en het belang van kritisch denken. Op de website vind je ook heel wat educatief materiaal.

kazernedossin.eu/NL/Onderwijs-vorming/Secundair-onderwijs

Hannah Arendt Instituut

Onze diverse en snel veranderende maatschappij biedt grote kansen, maar stelt ons tegelijk voor concrete uitdagingen. Het **Hannah Arendt Instituut** wil daarop inspelen en **meewerken aan een stabiele samenleving**, waarin iedereen zich betrokken voelt. Samen met beleidsmakers, organisaties en burgers zoeken ze naar werkbare oplossingen die een positieve impact hebben op het samenleven.

Op de website vind je heel wat verdiepend materiaal over thema's als polarisatie, migratie en desinformatie. Je vindt er onder meer deze boeiende reeks podcasts:
hannah-arendt.institute/verdiep-je/?_categories=podcast

Talking Europe

Op de Engelstalige website **Talking Europe** kunnen jongeren uit heel Europa hun mening delen over tal van boeiende onderwerpen. Je kan akkoord of niet akkoord gaan met een stelling. Nadien kan je in gesprek gaan met de andere jongeren. Van Talking Europe bestaat ook een app!
talkingeurope.com

Universiteit van Vlaanderen

In de colleges van de Universiteit van Vlaanderen behandelen topwetenschappers uit heel Vlaanderen online een boeiend vraagstuk. In een kwartier tijd krijg je een antwoord op vragen zoals 'Waarom mag je de Holocaust wél ontkennen?':

universiteitvanvlaanderen.be/college/waarom-mag-je-de-holocaust-wel-ontkennen

Films en series

Er zijn heel wat films gemaakt waarin groepen mensen tegen elkaar worden opgezet. Soms helemaal fictief, soms als een experiment. Voorbeelden hiervan zijn de films **After the dark** (2013) en **The Stanford Prison Experiment** (2015).

In de documentairereeks **Why we hate** (2019) van Steven Spielberg wordt helder uitgelegd waarom en hoe polarisatie ontstaat.